

Activiteitenkalender

zondag 2 januari, 14 u

Wandeling op de Thaborberg
Na de wandeling klinken we op oud en nieuw. De voorzitter tracteert...

Afspraak : Parking Michielsheem, Kattebroekstraat 199, 1700 Dilbeek (afrit 12 op de Ring, richting Brussel)

vrijdag 21 januari, 20 u

Algemene Vergadering & nieuwjaarsreceptie

Afspraak : Zolder Watermolen
Lostraat 84, Sint-Geertrui-Pede

zondag 6 februari, 9 u

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak : zie boven

zaterdag 26 februari - 14u

Zwerfvuilaactie rond de Thaborberg

Afspraak : zie boven

zondag 6 maart, 14 u.

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak: zie boven

zaterdag 19 maart, 20 u

Nacht van de Duisternis

Afspraak : Oude Pastorie,
Donkerstraat 21, 1750 Gaasbeek
(in samenwerking met Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën)

Aparte activiteit voor kinderen!

woensdag 23 maart, 14 u.

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak : zie boven

zondag 3 april, 8 u.

Vogelwandeling op de Thaborberg

Afspraak : zie boven

woensdag 13 april, 14 u.

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak : zie boven

zondag 24 april, 8 u

Busuitstap Vlaamse Ardennendag

Afspraak: parking Westrand

Deelnameprijs: nog te bepalen

Aparte activiteit voor kinderen!

Deelname: gratis voor leden, 1 € voor niet-leden, tenzij anders aangegeven.

Contactpersonen:

Algemeen: Eric De Jonge

02/567 04 38 – eric.dejonge@skynet.be

Vogels: Willy Paessens

02/466 43 90 – paessenswilly@scarlet.be

Amfibieën: Alain Goethals – 02/569 50 13

Amfibieënwerkgroep.dilbeek@versateladsl.be

Persrelaties: Myriam Wouters & Erik Loosveldt

02/567 25 11 – erik.loosveldt@advalvas.be

Inschrijving voor activiteiten: Louis De Leeuw

02/569 27 28 – louisdeleeuw@skynet.be

rekening: 000-3250101-19

Natuur•contact & website: Marc Bruneel

02/466 63 28 – info@natuurpunt-dilbeek.be

website: www.natuurpunt-dilbeek.be

Wat brengt 2005?

↑ **2005**: hopen op erkenning van de Thaborberg als reservaat

Vandaag zijn 301 Dilbeekse gezinnen lid van Natuurpunt. Niet slecht na pas goed 2 jaar lokale werking, maar alles kan beter: in flink wat Vlaamse gemeenten ligt het percentage van de aangesloten gezinnen twee of zelfs drie keer zo hoog. Wel bemoedigend is de evolutie: sinds de start van de lokale werking groeide het ledenaantal met precies 43,128 %. Het afgelopen jaar mochten we zelfs een recordaantal van 60 nieuwe leden begroeten. Daar zijn we heel

blij mee, want dat betekent dat onze werking wel degelijk aanslaat. Logisch dus dat we het komende jaar doorgaan op de ingeslagen weg. Een overzicht...

↓ **2005**: hopen op nog mooiere natuurbeelden uit de Wolfspuiten

Natuurstudie en -bescherming
Natuurbehoud kan maar slagen als je de natuur in je werkingsgebied goed kent, wat niet evident is, want die kennis verzamelen vergt heel wat werk. Behalve enkele inventarisaties in het kader van de opmaak van officiële natuurbeheerplannen – voor de Laarbeekvallei en de Wolfspuiten bijvoorbeeld – is er recent heel weinig in natuurstudie geïnvesteerd vanuit het beleidsniveau.

De eigen inventarisaties van Natuurpunt Dilbeek zijn voornamelijk het werk van twee gedreven waarnemers, die we bij dezen graag eens in het zonnetje zetten voor hun inzet. Alain Goethals speurde

Natuurpunt Dilbeek
wenst u een heel groen
en voorspoedig 2005

vooral het zuidelijke traject van de Molenbeekvallei af op zoek naar amfibieën. Resultaten verderop in dit nummer. Willy Paessens coördineerde het tuinvogeltelweekend “Vogels voeren en beloeven” en zamelde informatie in over vogels en zwaluwen in het bijzonder.

Heel positief is dat die inzet toch een zekere waardering krijgt vanuit het gemeentelijk beleid. In samenwerking met de gemeente en het Regionaal Landschap Zenne, Zuuu & Zoniën werden in 2004 in de vallei van de Steenvoordebeek 2 poelen aangelegd. En tijdens de paddentrek werd de Oosthoekstraat autoluw gemaakt. Ook kwam de gemeente met steun over de brug voor de bouw van twee kerkuilenkamers, met name in Sint-Anna-Pede en Sint-Martens-Bodegem.

In 2005 gaan Alain en Willy gewoon door op hun elan. Maar er zou beslist nog méér gerealiseerd kunnen worden met echte werkgroepen rond vogels en amfibieën. Wie interesse heeft voor deze thema's moet dus zeker niet nalaten Willy of Alain te contacteren. Hun gegevens staan op de voorpagina. Je hoeft echt geen specialist te zijn om je nuttig te kunnen maken. Er dienen ook gewone praktische taken geregeld. En al doende leert men...

In 2005 organiseert Natuurpunt in opdracht van de Vlaamse overheid een campagne “Biodiversiteit in je gemeente”. Natuurpunt Dilbeek speelt daar natuurlijk op in. Het is de bedoeling informatie in te zamelen over een hele reeks soorten en op lokaal vlak beschermingsmaat-

regelen uit te werken in samenwerking met zowel het beleid als de gewone burger. Het gaat meer specifiek over: vleermuizen, steenuil, zwarte roodstaart, vos, steenmarter, merkwaardige berm- en muurvegetaties en waterbeestjes (klein en groot). De actie start eind januari.

Ook losse, toevallige waarnemingen zijn interessant. Die kan je altijd kwijt bij Marc Bruneel – contactgegevens ook op de voorpagina. De leukste, boeiendste of interessantste komen terecht op de website en in dit contactblad.

Naast deze soortenbenadering starten we in 2005 ook een heuse natuursurvey op. Bedoeling is na te gaan hoe het in het algemeen gesteld is met de Dilbeekse gebieden. We gaan daarbij uit van inventaris van groengebieden die 30 jaar geleden is opgemaakt in opdracht van de Randfederatie Assen en van de recentere Biologische Waarderingskaart. Bestaat het gebied nog? En hoe is het er aan toe? Dat zijn de belangrijkste vragen waarop we een antwoord zoeken. En waarom zouden we niet van de terreinbezoeken gebruik maken om een beeldarchief op te bouwen? Wie wil meedoen, mag contact opnemen met Marc Bruneel.

Natuurbeheer

Eind december vertrok het erkenningsdossier voor de Thaborberg naar de Vlaamse overheid. Nu wordt het nagelbijtend afwachten of het een erkend natuur-

reservaat wordt. Intussen hebben we een goed zicht gekregen op het noodzakelijke beheerswerk. Vooral het maaien en het afvoeren van maaisel vergen heel wat menskracht. Willy Paessens vertelt je graag wanneer je nog eens de kans krijgt de armen uit de mouwen te steken. Verder plannen we onder andere het herstel van een hoogstamboomgaard. Tijdens de Dag van de Natuur op 19 november zal de Dilbeekse goegemeente uitgebreid kunnen kennis maken met het wat en waarom van de beheerswerken op de Thabor.

Aankoop van gronden met het oog op natuurbeheer ligt, gezien de prijzen in Dilbeek, niet voor de hand. Daarom gaan we in 2005 contact zoeken met eigenaars en gebruikers van gronden in de beekvalleien die vertrekken aan onze twee reservaten, de Thaborberg en het Begijnenborrebos om zo mogelijk tot natuurbeheersovereenkomsten of -afspraken te komen.

Natuurbeleving en -educatie

We organiseerden in 2004 praktisch elke 14 dagen diverse natuurbelevingsactiviteiten voor groot én klein. Ze kenden een wisselend succes, maar al bij al zijn we moe, maar tevreden. De topper was ongetwijfeld onze krachttoer “De klok rond natuurgeniëten” van 19 september. Die bracht 165 deelnemers op de been en leverde meer dan 30 nieuwe leden op. We bewaren ook mooie herinneringen aan de busuitstap naar Cap Gris Nez, de Nacht van de Duisternis en het zomerkamp van

↑ **2005:** hopen op nog méér verrassingen als de massale aanwezigheid van bosorchissen langs de spoorweg door het IJsbos.

→ **2005:** hopen op nog méér plezier met natuurbeleving voor kinderen en volwassenen

↓ **2005:** hopen op nog méér nieuwe amfibieënpoelen

de Groene Specht, onze jeugdafdeling. In 2005 zullen deze activiteiten nog meer familiegericht zijn met o.a. uitstappen naar de Vlaamse Ardennen op zondag 24 april, naar de bosbelevingspret van parc Chlorophylle in de Waalse Ardennen op vrijdag 1 juli en een barbecue, gevolgd door de inmiddels traditionele Vleermuizenavond op zaterdag 27 augustus. Noteer alvast deze 3 data in uw agenda!

Ook aan de kinderen wordt opnieuw gedacht. Bij een aantal activiteiten is een apart luik voor kinderen voorzien en de Groene Specht heeft ook een eigen programma, waar je de kriebels van krijgt...

Natuurbeleid

Nu het geactualiseerde Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan, ook bekend als GNOP, is goedgekeurd, bestaat de uitdaging voor 2005 erin zoveel mogelijk elementen uit het GNOP te integreren in het Ruimtelijk Structuurplan dat de gemeente laat opstellen. We blijven ook hameren op compensaties voor de waardevolle stroken natuur die verloren gaan bij de verdubbeling van de spoorbreedte doorheen het Ijsbos in uitvoering van het Gemeentelijk ExpresNet.

Als je graag een steentje bijdraagt als vaste of losse medewerker van Natuurpunt Dilbeek, aarzel dan niet contact op te nemen. contactgegevens op voorpagina en in dit artikel. Van harte welkom! Ik wens jullie allemaal een heel gelukkig en gezond nieuw jaar toe!

Eric De Jonge, voorzitter

Algemene vergadering en nieuwjaarsreceptie

Op vrijdag 21 januari 2005 houden we onze jaarlijkse algemene vergadering, gevolgd door een nieuwjaarsreceptie. Voor onze talrijke nieuwe leden – maar ook voor de anciens – is het een uitstekende gelegenheid om eens van dichterbij kennis te maken met onze werking en met de kernleden.

Wat passeert de revue ?

- Terugblik op 2004
- Programma voor 2005
- Financieel verslag en begroting
- Bestuursverkiezing: elk lid van onze afdeling kan zich kandidaat stellen bij de voorzitter (eric.dejonge@skynet.be) voor één van de volgende functies:
 - voorzitter, ondervoorzitter, secretaris, penningmeester
 - afgevaardigde in de vzw's van Natuurpunt: Natuur.beheer, Natuur.studie en Natuur.educatie
- **Natuurfilm: "Microcosmos – het leven in het gras"**. Deze unieke documentaire toont het reilen en zeilen van het leven dat schuilt tussen de stengels van een Frans grasland. Met speciale opnametechnieken brachten Claude Nuridsany en Marie Pérennou het kleine grut kamerbreed in beeld. Dat levert een ongewoon

perspectief op: een regeldruppel krijgt het effect van een inslaande bom, een vogel neemt de proporties van een prehistorisch monster aan, een grasland verandert in een rimboe,... Echt een belevens, deze film.

- Tombola met vele mooie prijzen, gepresenteerd door Louis, onze huistomboloog
- Nieuwjaarswiltjes gepresenteerd door André, onze huisoenoolog

Afspraak in de Pedemolen, Lostraat 84 in Schepdaal (Sint-Geertrui-Pede). Te bereiken via de Ni-noofsesteenweg, afslaan aan de ex-brouwerij Eyllenbosch (Spanuit) richting Vlezenbeek (Ijsbergstraat), 1e straat rechts (Isabellastraat) tot aan ex-brouwerij De Neve, daar links inslaan.

Wij hamsteren jouw lege inktpatronen*

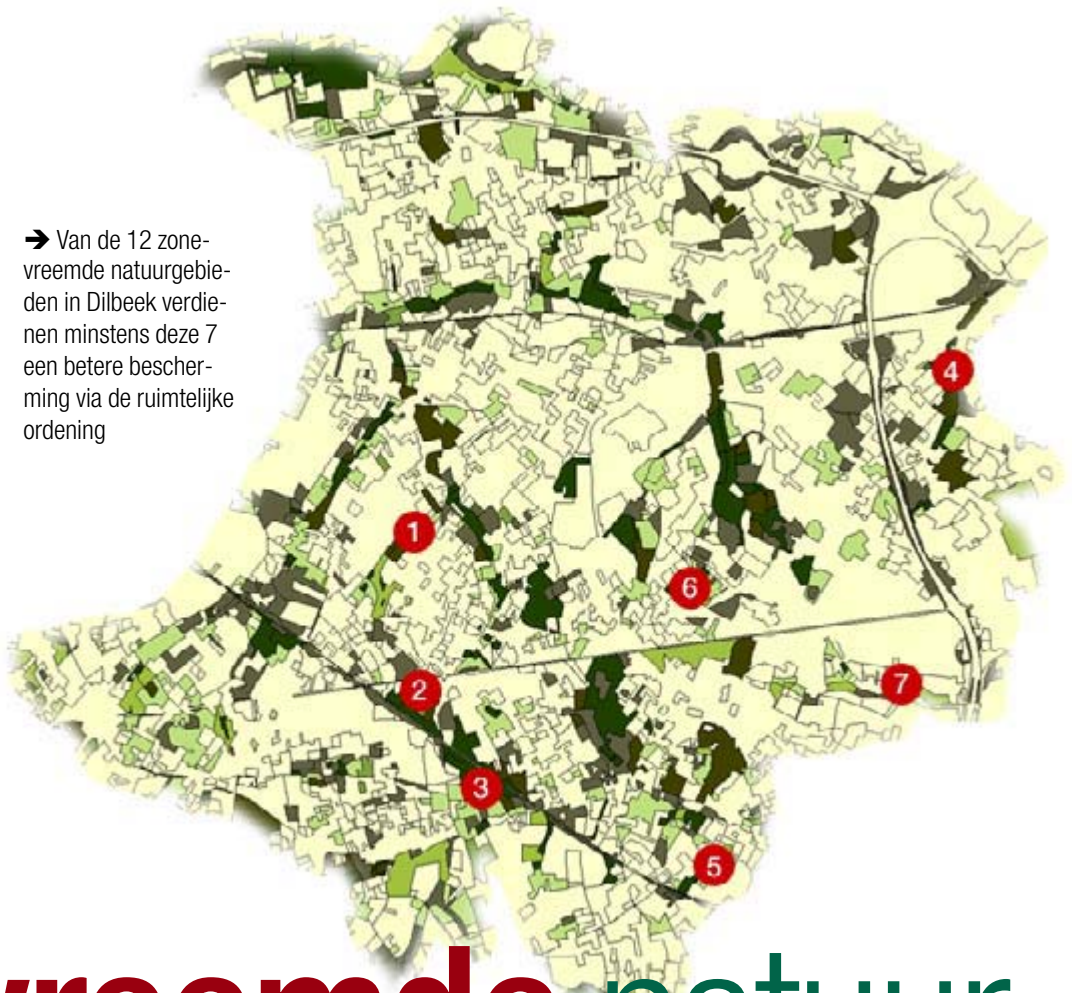
Breng je lege inktpatronen en tonercassettes naar onze container in de Westrand!

Je vindt hem in de gang naar de bibliotheek ter hoogte van de zij-ingang. Het materiaal wordt hergebruikt of gerecycleerd door de firma Tomson. De opbrengst gaat naar Natuurpunt.

Als er heibel is over iets zonevreemds, dan gaat het stevast over de inplanting van woningen of bedrijven in landbouw- of natuurgebied op het Gewestplan. Momenteel zijn zowat alle Vlaamse gemeenten bezig al wat zonevreemd is nog snel even te regulariseren vooraleer de Structuurplannen, de nieuwe basisplannen voor de ruimtelijke ordening, uit te tekenen. Ook Dilbeek werkt aan een regularisatie voor zonevreemde bedrijven. Maar wat met zonevreemde natuur? Heeft iemand daar al eens over nagedacht?

In 2003 werkte Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën een voorstel uit voor de actualisatie van het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP), dat begin 2004 werd goedgekeurd door de Dilbeekse gemeenteraad. Auteur Luc Allemeersch, intussen ex-RLZZZ, gaat daarin na wat de gewestplanbestemming

→ Van de 12 zonevreemde natuurgebieden in Dilbeek verdienen minstens deze 7 een betere bescherming via de ruimtelijke ordening

Zonevreemde natuur

is van zones en terreinen, die volgens de Biologische Waarderingskaart behoren tot deze categorieën:

- Biologisch zeer waardevol
- Complex van minder waardevolle en zeer waardevolle elementen
- Complex van waardevolle en zeer waardevolle elementen

De achterliggende vraag was: voldoet de bestaande gewestplanbestemming om de natuur in die gebieden afdoende te beschermen. Maar welke bescherming biedt een gewestplanbestemming precies?

Overall geldt het algemene voorzorgsprincipe dat stelt dat geen vermijdbare schade mag worden toegebracht aan natuurelementen en dat onvermijdbare schade dient hersteld te worden. Mooi principe, maar: Wat is vermijdbaar? Wat is herstel? Zonder duidelijke omschrijvingen blijft elk decreet dode letter.

Als het gebied is gelegen binnen een groene bestemming (zie kadertje), legt het Vegetatiebesluit een natuurvergunning

op voor elke wijziging van de vegetatie.

In landschappelijk waardevol agrarisch gebied is enkel voor het wijzigen van kleinschalige landschapselementen een vergunning vereist.

Dilbeek telt 12 biologisch waardevolle zones die buiten groene gewestplanbestemmingen vallen. Na terreinbezoek kwam de auteur tot de conclusie dat 7 terreinen bij voorkeur een groenere bestemming zouden krijgen. Daarvoor zou dan globaal voor de hele gemeente een Bijzonder Plan van Aanleg (BPA) – of straks een Ruimtelijke Uitvoeringsplan (RUP) – kunnen worden opgemaakt, zoals nu gebeurt voor de zonevreemde bedrijven.

Het gaat om volgende lokaties:

1. Benedenloop Plankenbeek tussen Neerveldstraat en Molenweg

- Gewestplan: agrarisch gebied
- Biologische waarderingskaart:
 - grasland met doornstruwelen en hagen, bermen en houtkanten

- alluviaal elzen-essenbos en elzen-essenbos van bronnen en bronbeken

- Voorstel bestemmingswijziging: voor de bossen: natuurgebied overige: landschappelijk waardevol agrarisch gebied

2. Spanwit-Ijsbos tussen Nimoofsesteenweg, spoorlijn en Ijsbergstraat

- Gewestplan: agrarisch gebied
- Biologische waarderingskaart:
 - eiken-haagbeukenbos met hyacinten
 - alluviaal essen-olmenbos
 - hooiland met boom- en struikopslag en bomenrijen

Groene gewestplanbestemmingen

- de groengebieden (N, R)
- de parkgebieden (P)
- de buffergebieden (T)
- de bosgebieden
- de valleigebieden
- de brongebieden
- de agrarische gebieden met ecologisch belang
- de agrarische gebieden met bijzondere waarde
- de natuurontwikkelingsgebieden

- rietland en struweelopslag van allerlei aard
 - Voorstel bestemmingswijziging: natuurgebied
- Dit kan eventueel geregeld worden bij de gewestplanwijziging die is vereist voor de aanleg van 2 bijkomende sporen op de lijn 50a in het kader van het GEN-project (zie natuur•contact juni 2004)

3. Spanuit-Ijsbos tussen Roomstraat en spoorlijn

- Gewestplan: landschappelijk waardevol agrarisch gebied
- Biologische waarderingskaart:
 - alluviaal essen-olmenbos met resten van dotterbloemhooiland
 - grote zeggenvegetatie
 - elzen-essenbos van bronnen en bronbeken
- Voorstel bestemmingswijziging: zie vorige zone

4. Molenbeek tussen Maalbeekstraat en De Smedstraat

- Gewestplan: agrarisch gebied
- Biologische waarderingskaart:
 - goed ontwikkeld kasteelpark met eiken-haagbeukenbos
 - soortenrijk permanent cultuurgrasland met grote zeggenvegetatie en bomenrij
- Voorstel bestemmingswijziging: Gedeeltelijke omvorming tot een groene bestemming

5. Zijloop Koebeek, langs de Borrestraat te Itterbeek

- Gewestplan: agrarisch gebied
- Biologische waarderingskaart:
 - natte moerasspirearuigte met Moesdistel en grote zeggenvegetatie
- Voorstel bestemmingswijziging: natuurgebied

6. Molenberg langs Ketelbeidestraat

- Gewestplan: natuurgebied en agrarisch gebied
- Biologische waarderingskaart:
 - struweelopslag
 - alluviaal essen-olmenbos met soortenrijke taluds
 - doornstruweel.

- Voorstel bestemmingswijziging: uitbreiding van het natuurgebied

7. Broekbeekvallei tussen Neerhof en de Ring

- Gewestplan: agrarisch gebied
- Biologische waarderingskaart:
 - hoogstamboomgaard met houtkant en doornstruwelen
 - grasland met taluds en doornstruweel en houtkanten
 - grasland met moerasspirearuigte en houtkanten
- Voorstel bestemmingswijziging: landschappelijk waardevol agrarisch gebied, met uitzondering van de tuinbouwgebieden

Voor 5 andere gebieden volstaat de huidige bestemming van landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Correcte toepassing van het Vegetatiebesluit biedt er garanties op behoud van de bestaande, kleine landschapselementen (houtkanten, bomenrijen, poelen, ...). Het gaat om volgende zones:

- Bovenloop van de Zierbeek (Godveerdegem) en bij Hof te Zierbeek
- Krekelendries; hoogstamboomgaard (Sint-Ulriks-Kapelle)
- Rodenberg tussen Jozef Mertensstraat en Bekkerzeelweg
- Zibbeek (Ravenshoeve) nabij Grote Sijpestraat en Heygemstraat
- Koeivijver, Itterbeek (naast Koeivijverstraat en Hof ter Mullenstraat)

Natuurpunt Dilbeek dringt erop aan dat met deze conclusies rekening wordt gehouden bij de opmaak van het ruimtelijk structuurplan voor Dilbeek, dat eveneens moet gericht zijn op de uitbouw van een ecologisch netwerk van natuurgebieden binnen de gemeente. Door het opzetten van een geschikt ruimtelijke ordeningskader en de ontwikkeling van gepaste beleidsinstrumenten – financiële aanmoediging, sensibilisering, samenwerkingsvormen met landbouwers, natuurbeheersverenigingen en bedrijven – moet het mogelijk zijn de versnippering van natuurgebieden en de teloorgang van kleine landschapselementen een halt toe te roepen en zelfs terug te draaien.

Doel mee aan de zwerfvuilactie!

“Vuil trekt vuil aan”. Dit oud gezegde wordt bevestigd door recent wetenschappelijk onderzoek over zwerfvuilpreventie. Tijdig opruimen is (helaas) de boodschap. Niet omdat we iets mispeuterd hebben, maar omdat de Thaborberg ons zo lief is, omdat we graag goede burens zijn en omdat we graag een kleine cent mee verdienen, nodigen we iedereen uit om samen papertjes en andere rotzooi te komen oprapen op en rond “onze” berg tijdens de gemeentelijke zwerfvuilactie. We verwelkomen in het bijzonder de burens uit de Kattebroekstraat, De Bergen, de Kerselaarstraat en de Kasterlindenstraat. We zorgen voor afvalbakken, -zakken en -tangen, handschoenen en dorstlessers!

Afspaak: zaterdag 26 februari om 14 uur op de parking van Michielsheem, Kattebroekstraat 199 (afrit 12 op de ring, richting Brussel).

Info over Water sparen

Op maandag 17 januari 2005 organiseert de gemeentelijke milieudienst een info-avond over waterbesparing. Het wordt de startavond van het Watercontract, dat de gemeente heeft afgesloten met de vzw Dialoog en WWF-Belgium. Bedoeling is enerzijds wateraudits uit te voeren van alle gemeentelijke (ver)nieuwprojecten met het oog op maximale waterbesparing en optimaal hemelwatergebruik. Anderzijds kunnen gezinnen en leden van verenigingen, waaronder onze eigen vereniging, een meetcampagne starten en allerlei waterbesparende tips in de praktijk uittesten. Naar analogie met de compostmeesters geven watermeesters begeleiding. Ignes Verstraete wordt watermeesteres voor Natuurpunt Dilbeek.

VELT-activiteiten in natuur•contact

De afdelingen Pedevallei en Lennik-Roosdaal van VELT (Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze vzw) hebben vaak activiteiten die natuurpunters aanspreken (en omgekeerd). Daarom publiceren we voortaan wederzijds mekaar's agenda.

Woensdag 12 januari 2005 om 19u30:

“Bak je eigen broodje”, bakkes door Francine Van Asbroeck.

Lokatie: Recreatiecentrum Itterbeek (RCI), Keperenbergstraat 37, Itterbeek. 1 € voor leden van VELT, 2 € voor niet-leden

Weetjes en waarnemingen

Voortaan houden we deze pagina vrij voor mensen die graag hun kennis en hun waarnemingen met anderen delen. Iets interessants gelezen? Maak er eens een korte samenvatting van. Iets bijzonders gezien? Laat het ons weten. En uiteraard is het bijzonder leuk als u er zelf een illustratie bij kan leveren, maar een absolute noodzaak is dat niet. Stuur uw bijdragen naar Marc Bruneel (zie voorpagina voor contactgegevens).

Ze voorkomt dat ze zelf in haar web verstrikt raakt door haar poten met een olie-laagje te bedekken.

Vliegt er een insect in het web en raakt het erin verward, dan wordt de spin hier opmerkzaam op gemaakt door de trilling die de prooi in het web veroorzaakt. Ze rent erheen om zich van het slachtoffer te verzekeren. Ze spint de prooi in met zijde en spuit tegelijkertijd met haar gif-

Sperwer op winter-vakantie te Bijgaarden?

Langs de Brusselstraat te Groot-Bijgaarden, iets voorbij de bushalte Rodenberg, lag half december het verse karkas van een stadsduif. De borst was gepluimd en weggevreten. Voor het overige was de duif intact. De pluimen waren uitgerukt, niet afgebeten. De dader was dus een roofvogel. En wel één met genoeg kracht om een duif te slaan, maar niet voldoende om de prooi naar een rustiger plekje te transporteren, weg van de drukke Brusselstraat. Voor een sperwermannetje was de prooi wat groot en een havik kan wél opvliegen met een duif in zijn klauwen. Waarschijnlijk was dus een sperwerwijfje aan het werk. Op 17/10 werd vlak in de buurt al een sperwer gesignaleerd die een spreeuw had geslagen. Misschien een overwinteraar(ster)? Sperwers laten zich wel vaker opmerken in de bebouwde kom, zoals het exemplaar hieronder dat zich gewillig liet fotograferen door de huiseigenaar in het Nederlandse Capelle a/d IJssel.

De kruisspin weeft twee keer haar web!

Aan het einde van de zomer is een heg in de vroege morgen vaak bezaaid met glinsterende, bedauwde spinnenwebben. De grootste zijn afkomstig van de Kruisspin, één van onze algemeenste webspinnen, die direct te herkennen is aan het witte kruis op haar rug.

Het ingewikkelde web is in feite al tweemaal gemaakt, voordat het gereed is voor het vangen van insecten. Eerst is het met niet-kleverige draden uit een klier aan het uiteinde van het achterlijf van de wijfjespin gesponnen. De spin bevestigt stevige raamdraden aan planten in de buurt. Daarna spint ze spaakdraden en een kleine binnenste spiraal, gevolgd door de hoofdspiraal die dient voor het vangen van insecten.

Dan gaat ze over de buitenste spiraal terug, waarbij ze de niet-kleverige spindraad opeet en deze vervangt door een kleverige.

↑ De kruisspin: heel gewoon en toch boeiend

↓ De fotograaf van de kruisspin; heel gewoon aan het werk op de kerkuilenzolder

kaken een stof in, die de prooi niet alleen verlamt, maar die ook de inhoud van diens lichaam vloeibaar maakt. Later doorboort de spin haar slachtoffer opnieuw om het vocht op te zuigen. Zodra het web te haveloos is geworden om er nog met succes prooidieren mee te vangen, eet ze het op.

De wijfjeskruisspin wordt tot 15 mm groot, het mannetje is een stuk kleiner.

Zijn kerkuilenkasten nuttig?

Vorig jaar richtte de vogelwerkgroep van Natuurpunt Dilbeek de toren van Sint-Anna-Pede in voor kerkuilen. En in december 2004 werd ook een kerkzolder te Sint-Martens-Bodegem omgebouwd tot uilenzolder. Prachtig initiatief, denkt u, maar zet het zoden aan de dijk? In 1982 telde Vlaanderen amper nog 23 broedpaartjes van kerkuil. Een gevolg van het overvloedige gebruik van pesticiden die de uilenprooi vergiftigden en de eierschalen broos maakten, werd algemeen aangenomen. Twintig jaar later was Vlaamse kerkuilenpopulatie opgelopen tot 461 koppeltjes en daarvan broedt de ruime meerderheid in kunstnesten. Nieuwe nestkasten raken ook redelijk snel bevolkt. Zeker in regio's waar de populatie relatief dicht is. Dat bevestigt het vermoeden dat de lage aantallen niet alleen te wijten waren aan een voedselprobleem, maar dat ook het gebrek aan nestgelegenheid meespeelde.

Amfibieën geteld

Over een paar maanden gaan de padden alweer op trek. Hoog tijd dus voor een overzichtje van het voorbije jaar.

Waarnemingsperiodes

De eerste inventarisatieperiode startte op 15 maart 2004 en duurde tot 6 april. Dan trekken pad, bruine kikker en watersalamanders. De tweede inventarisatie liep van 17 april tot 7 juni 2004: de voortplantingsperiode van de groene kikker. De laatste waarneming vond plaats op de Thaborberg op 9 oktober. Bij het maaien van de weide werd een vetgemest bruin kikkerwijfje even uit haar winterslaap gehaald.

Aantallen en lokaties

In totaal werden 625 dieren geteld en werden 9 soorten waargenomen. Dit jaar hebben we ons geconcentreerd op het bekken van de Molenbeek-Zuid. Tussen de Wolfspuiten en de grens met Ternat is de inventaris daarmee rond, maar er is nog heel wat werk aan de winkel om de rest van Dilbeek te onderzoeken.

Knelpunten

Iets meer dan 11% van de getelde dieren zijn dood aangetroffen: aangereden of weggeblazen door voorbijrijdende wagens. De afsluiting van de Oosthoekstraat bleek efficiënt te zijn, er werden bijna 60% minder dode dieren geteld dan het jaar ervoor. Dit is dus voor herhaling vatbaar. De overige 40% werden doodgedreden door chauffeurs die ofwel de zichtbare afsluiting niet gezien hadden, ofwel het niet zagen zitten om een korte omleiding te volgen (een hint voor de lokale politie?) Voorts waren de samenwerking en begrip van de lokale bewoners uitzonderlijk goed, waarvoor dank.

Enkele andere knelpunten werden getoet, De Wolsemstraat (achter Parnas) en de Heygemstraat (Bodegem) dienen dit jaar met extra aandacht gemonsterd te worden.

Nieuwe (oude) gast

Dit jaar hebben we voor het eerst in jaren, een Hazelworm aangetroffen, met name in de Wolfspuiten. Er werd ons ook nog

een exemplaar gemeld bij de Rondebosstraat.

Wordt vervolgd...

In de volgende uitgaven van natuur•contact geven we meer cijfers en zullen we wat dieper ingaan op elke soort die we hier aantreffen: we maken dan een identiteitskaart per soort. Tot dan.

↑ de kaart van inventarisatiepunten toont dat er nog veel werk aan de winkel is...

JNM-Pajottenland vliegt er weer in!

Goed dat het Pajottenland weer een afdeling van de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubehoud (JNM) heeft. Een 20-tal enthousiaste jongeren uit Gooik, Lennik, Dilbeek, ... voorzien maandelijks natuuractiviteiten voor piepers (8 tot 12 jaar), ini's (12 tot 15 jaar) en gewone JNM-ers (16 tot 25 jaar).

Boven de 25 ben je oude sok en kun je aansluiten bij Natuurpunt. Voortaan publiceren we hun kalender in ons contactblad. Je hoeft geen lid te zijn om meteen mee te doen.

zondag 9 januari 2005 (14 - 17 u.)

Wervelend Bos-Piep-Spel in het bos van Gaasbeek

Sanne en Freija verwachten de Piepers aan de hoofdingang van het kasteel van Gaasbeek (aan taverne 'Oud Gaasbeek') Niets meebrengen, fun verzekerd.

als er een keer veel sneeuw ligt...

Gigantisch sneeuwfeest

Meer details zodra die sneeuw er ligt. Hou die slee maar al in de aanslag! Voor **JNM-ers**

zaterdag 22 januari (14 - 17 u.)

Verfrissende winterwandeling

Sporen zoeken en herkennen, genieten van de wintertaferelen, van het landschap of gewoon van het gezelschap van vrienden en de natuur. Dries en Maarten verwachten de **JNM-ers** aan de kerk van Sint-Martens-Lennik. Goede stapschoentjes kunnen van pas komen.

Meer info: tijsb@tiscali.be of <http://afdelingen.jnm-vrijwilligers.be/pajottenland/>

Kriebelbeestjes kijken!

Ze zitten overal: in je keuken, je matras of zelfs in je haren en op je huid. Vliegen, muggen, huismijten, luizen, pissebedden, ... Ze kriebelen, zijn een beetje eng maar ook nuttig. En als je ze letterlijk onder de loep neemt, vind je ze beslist heel kleurrijk en mooi.

Kriebel je weg in de fascinerende wereld van je allerkleinste burens. Laat je verkleinen door de "krimpmachine" en stuur je foto naar je vrienden. Bengel als een spin in haar web. Stop je hand in de kriebeldoos als je durft. En volg het spoor van bacteriën, mieren en maden. Dan verdien je het diploma van "kriebeloloog"!

Kriebelbeestjes is een leuke, boeiende en spannende doe-tentoonstelling voor iedereen die deze onbekende en vaak onbemind beestjes wil leren kennen. De tentoonstelling loopt nog tot 15 mei 2005 in het Museum voor Natuurwetenschappen aan de Vautierstraat te Brussel.

Op zondag 30 januari 2005 is het er Kriebeldag. Wij nemen een groepsticket en daarmee kan iedereen gratis deelnemen aan allerlei animaties: kakkerlakkenkoers, een huismijt onder de loep, een vlooiencircus maken, een vliegenmopper uitproberen, allerlei knutselactiviteiten én proeven van kriebelige hapjes.

Wanneer?

30 januari

Afspraak?

Om 13.30u aan het station van Dilbeek (terug rond 17.30u).

We gaan met de trein, da's altijd een beetje reizen

Kosten?
5 € voor leden van Natuurpunt, 10 € voor niet-leden (men zegge het voort).

DE GROENE SPECHT 2005

De Groene Specht is er voor kinderen van 7 tot 12 jaar, die graag spelenderwijs de natuur willen leren kennen. Ervaren gidsen zorgen voor de begeleiding. De activiteiten zijn gratis voor leden van Natuurpunt (behoudens vervoerskosten). Niet-leden betalen 2 € per activiteit. Nooit laarzen of goede stapschoenen vergeten.

In 2005 blijft de Groene Specht wat in de schaduw van grote broer Natuurpunt. We geven de jonge vlerken van JNM graag de kans hun vleugels uit te slaan (zie p. 7). We verzorgen aparte opvang en begeleiding van kinderen tijdens volgende Natuurpuntactiviteiten:

- **zaterdag 19 maart**
Nacht van de Duisternis
Oude Pastorie, Gaasbeek, 20 u.
Thema: sterren kijken
- **zondag 24 april**
Vlaamse Ardennendag
daguitstap met de bus
Westrand, 8 uur
Thema: voorjaarsbloeiers

Beste natuurvriendjes, dit moet je lezen...

“Wil je met me trouwen, liefje?” vroeg hij.
“Natuurlijk, schat. Daar zat ik al lang op te wachten.” “Ik wilde het al zo lang vragen, maar ik durfde niet zo goed. Ik vind je zo mooi, te mooi voor mij... en dat je dan voor altijd bij mij zou zijn, dat we een huisje zouden bouwen, dicht bij een vriendenkring⁽¹⁾...” “Gekkerd, ik wil niets liever dan wat je daar allemaal vertelt. Of ik mooi ben weet ik niet, (ze wist het maar al te goed, maar het klonk zo schattig als ze het zei), maar ik weet maar al te goed hoe gek ik op je ben.”

Zo ging dat nog een tijdje verder, maar ik wil jullie eerst onze helden voorstellen. Hij, Thor, maar ze noemen hem Torretje, is 180 jaar, ziet er verlegen uit en is het ook. Zij, Freya, maar men noemt ze Muisje, ziet er ongelooflijk mooi uit. Ze is erg lief, wat niet wegneemt dat ze best weet wat ze wil. Ze is 170 jaar. Dat lijkt wel erg jong voor een kabouterkoppeltje

- **donderdag 5 mei**
Lentewandeling in de Wolfspuiten
parking Westrand, 14 uur
Thema: bijen
- **zondag 23 oktober**
Zoniënboswandeling
Bosmuseum Hoeilaart, 14 uur
Thema: herfstkleuren

Speciaal voor onze Spechtjes hebben we ook nog deze evenementen op het getouw gezet:

- **zondag 30 januari**
Kriebeldag in het KBIN
Bezoek aan tentoonstelling over kriebelbeestjes + atelier
Vertrek om 13.30 uur (stipt!) met de trein station Dilbeek; terug 17.30 u.
Bijdrage: 5 € voor leden; 10 € voor niet-leden.
- **zondag 5 juni**
Waterbeestjes in de Wolfspuiten
Goochelen met loepdoosjes en heuse microscopen. En als het lukt: stekelbaarsjes bekijken.
Westrand, lokaal 204 (10 tot 12 uur, gevolgd door aperitief voor de ouders).

met trouwplannen. Wij, mensen vinden dat ze erg oud worden, maar ze blijven ontzettend sterk en gezond: ze beginnen elke dag met 5 bloemetjes van de rode zonnehoed⁽²⁾ te eten.

Torretje besloot zo gauw mogelijk aan de bouw van een huis te beginnen. Dat wordt een jaartje uitkijken naar een geschikte plaats: een plaats in het bos of in een oude tuin, waar veel korst- of baardmos wil groeien. Dit is voor hem het teken dat de lucht er zuiver is. Met de wichelroede onderzoekt hij of er geen aardstralen zijn. Tussen de wortels van een boom, liefst een eik of een beuk, graaft hij een gang die uitgaat op een trap naar beneden. Aan het einde van de trap wordt een deur geplaatst om ongewenste gasten tegen te houden. Dan worden er verschillende kamers gebouwd. Twee pijpen gaan naar boven: één voor de verluchting en een schoorsteen voor de rook.

Konijntjes helpen tussen de verschillende kamers gangen te graven. Er wordt dan nog een gang gegraven naar de wortels van een andere boom “ons tweede huis” zeggen de kabouters. Daar wordt de voorraadkamer

- **vrijdag 1 juli**
Familieuitstap naar Chlorophylle (daguitstap)

Recreatiebos van Manhay in Dochamps (hartje Ardennen), op enkele minuten van Baraque de Fraiture en de vallei van de Ourthe) met o.a. avonturenomloop, vegetatieve tunnel, ondergrondse hollen, een honderdjarige boom, enz.
Vertrek om 9 uur op parking Westrand. Kostprijs: nader te bepalen. Aparte ouderopvang.

- **zondag 25 september**
Zwammen
André bakt ze bruin (daar gaan we toch van uit) in de Westrand (lokaal 204, 14 tot 16u30)
- **zaterdag 19 november**
Dag van de Natuur
op de Thaborberg
Speciale kindertent om nestkastjes en voederplankjes te maken. Parking Michielsheem (14 tot 17 u.)

aangelegd. Om de vele kleine vervelende vliegjes te vangen, hangen de kabouters vetblad⁽³⁾.

Hoe ik dat allemaal weet? Wel door vele jaren in vele boeken te zoeken. Er bestaan echt wel boeken over kabouters, in de meeste staat er spijtig genoeg heel wat onzin tussen een paar nuttige gegevens. Dat moet je dan zorgvuldig onderzoeken: kabouters zijn zeer gevoelig en zouden erg ongelukkig en bedroefd zijn als we onechte berichten over ze zouden verspreiden. Het belangrijkste boek is wel: “De Hominibus Parvissimis”⁽⁴⁾. Helaas worden ook hier fouten gemaakt: zo worden kabouters, dwergen, nachtgeesten en trollen (die gelukkig niet bestaan in Vlaanderen) door elkaar gebaald.

Jullie moeten volgende aflevering beslist verder lezen! We naderen namelijk de grote dag!

⁽¹⁾ in mentaal : beksenkring ⁽²⁾ Echinacea purpurea ⁽³⁾ Pinguicula vulgaris (beef klevende blaadjes) ⁽⁴⁾ Over de allerkleinste mensen

Wandelingen op de Thaborberg 2005

Zondag 2 januari 2005 om 14u Nieuwjaarswandeling

Guur weer is mogelijk: er zijn gemiddeld 17 vorst- en 22 regendagen in januari, maar tijdens de wandeling besteden we aandacht aan ons maandthema ‘Wintergroen’. Het gaat hier over planten die in onze streken blijvend groen zijn, dus ook in de winter... Naar buxus, taxus, hulst, klimop en sommige varens gaat onze interesse. Het ‘hoe’ en ‘waarom’ wordt ter plaatse op een eenvoudige manier getoond en besproken. Het is in feite een gemakkelijke manier om die planten te leren kennen. Na de wandeling klinken we op oud en nieuw. De voorzitter tracteert...

Zondag 6 februari 2005 om 9 u Winterwandeling

Het thema van de maand gaat over de internationale actie “Vogels Voeren en Beloeren” georganiseerd door onze vereniging Natuurpunt. Op de Thaborberg is er een voederplaats die ook uitstekend dienst doet als demonstratieplaats. Hier krijgt elke deelnemer aan de wandeling uitleg over de doelstellingen van hogervermoemde actie. Informatie wordt verstrekt om zelf in zijn tuin een voederplaats in te richten. Voor volgend jaar misschien? Afhangend van de weersomstandigheden hopen we de vogels in goede omstandigheden te kunnen observeren. Boomkruiper en boomkruiper zijn te verwachten. De mezenfamilie kan vertegenwoordigd worden door koolmees, pimpelmees, staartmees, glanskop en mogelijk matkop. De grote bonte specht kent zijn plek, verrassingen zijn welkom en niet uitgesloten. Verrekijker niet vergeten en het sneeuwklotje geeft ons zeker rendez-vous.

Zondag 6 maart 2005 om 14u Prille lentewandeling

De lente komt eraan, tot het einde van de maand zal de gemiddelde temperatuur met 3,6 °C oplopen. De Thaborberg geeft nu zijn geheimen prijs, zijn lentebloeiers! Ons maandthema is dan ook eenvoudig “Lentebloeiers”. Het aanbod van de bloemenpracht is overweldigend en het aanzicht ervan is een gemakkelijke manier om de lentebloeiers te leren kennen. Bosanemoontjes en narcissen, tapijten van daslook en speenkruid dringen zich aan de bezoeker op. Maar aan bloemenplukken wordt niet gedaan! Oren gespits! De tijf-tjaf, een klein vogeltje en een gevleugelde lentebode is mogelijk terug vanuit het verre zuiden. Bij zonnig weder kan het hier overwinterende Citroentje (gele vlinder) zich vertonen.

De Thaborbergwandelingen

Bijeenkomst op de privé-parking van het Michielsheem gelegen aan de Kattebroekstraat, 199 - Dilbeek. Afrit nr. 12 van de Ring richting St-Agatha-Berchem - Brussel
Gids: Paessens Willy - tel: 02/466.43.90
Stevig schoeisel of laarzen zijn aangeraden. Kledij volgens de (verwachte) weersomstandigheden. Verrekijker, fotoapparaat, planten- en vogelgids zijn nuttig. Het wandelpad is niet geschikt voor kinderwagens. De deelnameprijs is 1 Euro per persoon en gratis voor leden van Natuurpunt. (Alle 150 afdelingen van Vlaanderen). De wandelingen gaan door, op de eerste zondag van elke maand, alternerend 's voormiddags of 's namiddags en duren doorgaans een tweetal uur.